

Sommerfuglfaunaen på Brusand

Kartlegging av lepidoptera på Brusand i Hå

Fagrapport utarbeidet med støtte fra Fylkesmannen i Rogaland
Mangfold v/ Kjell Mjølunes, kartlegging av artsmangfold

Blodtoppraktvikler Brusand juli 2013. En av 20 rødlistede sommerfugler i området

Sammendrag

Sommeren 2010 ble det ved hjelp av lysfeller på nettene og tradisjonell fangstaktivitet med håv på dagtid, gjennomført en bred kvalitativ undersøkelse av sommerfuglfaunaen i sanddyne- og våtmarksområdene på Brusand i Hå. Resultatene fra denne undersøkelsen ble presentert i en fylldig rapport (Mjølvsnes 2011). De etterfølgende sesongene har arbeidet med å kartlegge sommerfuglfaunaen fortsatt i varierende grad, og denne rapporten presenterer de samlede resultatene fra alle systematiske og tilfeldig kartlegginger av lepidoptera utført av undertegnede, og andre, i verneområdene på Brusand frem til og med sommeren 2017.

Blant de 460 sommerfuglene som hittil er identifisert i undersøkelsesområdet finner vi flere sjeldne og rødlistede arter. Denne rapportens hovedvekt er på de 20 rødlistede sommerfuglartene som er registrert i de ulike delene av verneområdene på Brusand. Artenes leveområder og vertsplanter beskrives, og for noen av artene skisseres generelle eller mer konkrete tiltak for å ivareta artens leveområder og tilstedeværelse på Brusand og langs jærkysten generelt.

Innhold

Sammendrag.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Innledning.....	4
Metode.....	5
Anvendt metode	5
Anvendt metode oppsummert	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Identifikasjon og dokumentasjon	6
Kilder.....	7
Fakta om lepidoptera - metodiske utfordringer.....	7
Naturen på Brusand.....	8
Sommerfugler i undersøkelsesområdet	10
Rødlistede arter	22
Nødvendigheten av oppfølgingsarbeide.....	34

Kjempebladmåler over og punkttigerspinner neste side. Begge representanter fra den artsrike sommerfuglfaunaen på Brusand

Innledning

Under arbeidet med å lage forvaltningsplaner for Jærstrendene landskapsvernområder ble mer kunnskap om områdenes insektsfauna etterlyst fra flere hold. Oppdragshaver ble derfor bedt om å undersøke sommerfuglfaunaen i sandynene på Brusand og i nærområdene. I tidligere rapporter (Mjølshes 2011 & 2013) har foreløpige resultater fra pågående kartleggingsarbeid blitt presentert i detalj, her oppsummeres alle resultatene fra systematisk og tilfeldig kartleggingsaktivitet i verneområdene på Brusand frem til og med sommeren 2017.

Forekomsten av lepidoptera angis som «rimelig godt kjent» i Norge, i hvert fall sammenliknet med mange av de andre insektsgruppene. Kunnskapshullene er likevel mange og store. Vi vet for lite om hva som finnes hvor. Kartleggingsarbeidet på Brusand og i nærliggende områder de siste årene har vist oss at artsmangfoldet av lepidoptera langs jærkysten er mye større enn hva som tidligere var kjent. Vi har avdekket at verneområdene våre er svært viktige leveområder for mange sjeldne og trua sommerfugler. Denne rapporten identifiserer de artene som hittil er påvist i verneområdene på Brusand, og noen av de sjeldneste artene gis en mer fylldig presentasjon.

Vi snakker ofte om «en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur». Altfor ofte et hult og tomt begrep, rett og slett fordi vi mangler den basis kunnskapen som det refereres til for altfor mange artsgrupper. Kartlegging av arter har aldri vært høyt prioritert i Norge. Arbeidet på Brusand er et hederlig unntak, og kartleggingen har vært særdeles produktiv, selv om innsatsen har vært begrenset. For å kunne ta vare på naturen må vi vite noe om den. Nå vet vi mye mer om sommerfuglfaunaen på Brusand og litt mer om sommerfuglfaunaen i Rogaland og i Norge. Kunnskapen kan brukes konkret i fremtidig forvaltningsarbeid på Brusand, men forekomstene av sjeldne rødlistearter på Brusand gir oss samtidig en god indikasjon på hvilke arter som bør finnes i andre liknende områder på Jæren. Blodtoppraktvikleren lever på blodtopp. Planten blodtopp er enkel å påvise, den lille vikleren blodtoppraktvikler er ikke lett

å finne. Men den finnes de fleste steder der vertsplanten vokser. «Føre var» er et annet prinsipp i norsk naturforvaltning. Kunnskap om vertsplanter burde holde i mange tilfeller, etter «føre var» prinsippet burde det i hvert fall anspre til videre undersøkelser av insektsfaunaen.

Rapporten er rikelig illustrert med bilder fra fangstarbeidet. Fotomaterialet dokumenterer noen av de påviste rødlisteforekomstene under registreringsarbeidet, men mange bilder er også tatt med for å vise noe av mangfoldet av sommerfugler som finnes i våre verneområder. Et mangfold av liv de færreste av oss aner at eksisterer, men like fullt et mangfold vi plikter å sikre et godt eksistensgrunnlag.

Metode og kilder

Even Mjaaland ved en av lysfellene som ble brukt på Brusand.

Anvendt metode

Mange nattsommerfugler blir tiltrukket av lys. Særlig ultrafiolett lys virker å være uimotståelig for mange arter. Den mest effektive lysfella er en såkalt robinsonfelle med 125w HQL pære. To slike, som er avbildet på bildet over, ble brukt under fangstarbeidet på Brusand. Elektrisitet til lyspærene ble besørget av et lite og stillegående strømaggregat, som ble transportert inn og ut av undersøkelsesområdet hver fangstnatt. Lysfellene kan på varme og stille sommernetter tiltrekke seg et stort antall nattsommerfugler, og noen av dyrene som lander inne i fellen blir sittende til neste morgen. Under registreringsarbeidet på Brusand ble lysfellene sjekket flere ganger hver natt for å øke kvaliteten på fangstene. Insektene ble i noen tilfeller oppbevart i egnede kartonger frem til soloppgang for identifisering og fotografering. Nattfangst med lys ble med få unntak gjennomført fra midt i juni til siste halvdel av august. Metodisk er nok dette undersøkelsens største svakhet. For selv om langt de fleste

sommerfuglene er på vingene på høysommeren, finnes det også arter som flyr fra tidlig vår til seint på høsten. Såkalte vår- og høstarter er sterkt underrepresentert i materialet, og flere sjeldne vårarter og høstarter er enda ikke er påvist på Brusand selv om de mest sannsynlig finnes der.

I tillegg til fellefangsten ble det fanget med håv på dag- og kveldstid ved flere anledninger. Mange småsommerfugler svermer bare i kveldinga og tiltrekkes til lys i liten grad. Håvfangst er en effektiv måte å kartlegge disse artene på. Varmt og stille vær er helt avgjørende for omfanget av svermingen, mange småsommerfugler flyr dessuten bare i solskinn. Solskinn er også nødvendig for at de store dagsommerfuglene skal ta til vingene. Dagsommerfuglene og noen arter svermere og målere er aktive midt på dagen. De fleste av disse artene kan observeres og identifiseres i felt. Kombinasjonen av disse tre registreringsmetodene er nødvendig for å få et representativt bilde av sommerfuglfaunaen i et område, og alle tre metodene ble benyttet på Brusand. Alle arter og omtrentlige antall ble notert under alle fangst/registreringsaktivitetene og rapportert til artskart via nettportalen lepidoptera.no eller artsobservasjoner.no.

Identifikasjon og dokumentasjon

Alle artene som med sikkerhet ble påvist i undersøkelsesområdet ble artsbestemt ved hjelp av studier av ytre kjennetegn på stedet, eller i noen tilfeller på foto i ettertid. Vanskelig identifiserbare arter og samtlige rødlistearter ble fotodokumentert, og artstilhørigheten av mange arter inklusive de fleste rødlisteartene, ble bekreftet av Kai Berggren; medlem i rødlistas ekspertgruppe. Avliving og dissekering av kjønnsorganer ansees som nødvendig for sikker artsbestemming av noen arter lepidoptera, særlig blant noen av familiene av småsommerfugler. Dette er tid- og ressurskrevende arbeid, som krever en type kompetanse som få innehar. Under registreringsarbeidet på Brusand fant vi flere dyr som ikke lot seg artsbestemme på ytre karakterer alene. Disse ble i noen tilfeller samlet inn og senere genitatiepreparert. Reidar Voiht har på denne måten artsbestemt flere mikrosommerfugler fra Brusand, deriblant to rødlistede sekkmøllarter (coleophora). Dessverre gjaldt dette langt fra alle vanskelige dyr, og mange funn av arter som er vanskelige å artsbestemme helt sikkert uten genitatiepreparering er luket bort, selv om leveområder/vertsplanter etc sannsynliggjør artstilhørighet. Blant funnmassen av ubestemte båtmøll, gressmøll og sekkmøll m.fl skjuler det seg sannsynligvis flere sjeldne og rødlista arter. Forhåpentligvis vil fremtidig kartleggingsarbeid klargjøre forekomster på artsnivå også blant disse gruppene.

Undersøkelsesområdet på Brusand. Pilen angir fast felleplassering. Det ble forsøkt lysfangst på ulike steder på innsiden av Rennå i tillegg

Kilder

Alle funn fra undersøkelsesområdet danner grunnlaget for denne rapporten. Undertegnede har foretatt en slags kvalitetskontroll av funnmassen, og luket ut noen åpenbart feilbestemte dyr. Funnene er hentet fra Norleps sommerfugldatabase/artskart, artsobservasjoner.no og lepidoptera.no. Ulik litteratur er brukt i identifiseringsarbeidet, og den mest relevante er tatt med i litteraturoversikten. Rødlistedata er hentet fra Den norske rødlista 2016 og artsdatabankens nettsider. Foiruten undertegnede har særlig Reidar Voith, Even Mjaaland, Jostein Austevik, Sveinung Larsen, John Grønning og Alf-Tore Mjøs bidratt til kartleggingene av lepidoptera på Brusand.

Fakta om lepidoptera - metodiske utfordringer

Det er påvist over 2100 sommerfuglarter i Norge. Rundt 1100 arter er påvist i Rogaland. Blant disse finner man alt fra de største og fargerike dagsommerfuglene til bittesmå, grå og anonyme småsommerfugler. Noen arter har en variert diett og finnes nær sagt overalt, andre er avhengig av en spesiell planteart og finnes bare der denne vokser. Noen arter flyr på vinteren, men størst artsrikdom av voksne sommerfugler finner man midt på sommeren. Særlig på larvestadiet betyr været mye, og i somre med lave temperaturer og mye regn, er det blant noen arter knapt voksne sommerfugler å se. Mens enkelte arter har lange flyveperioder og gjerne flyr i mange overlappende generasjoner hele sommeren igjennom, er andre på vingene bare en kort periode, noen bare annethvert år. Mange nattsommerfugler lokkes lett til lys, men langt fra alle. Blant småsommerfuglene finner man mange arter som bare flyr om dagen, flesteparten av disse svermer om kvelden, men noen flyr i grålysningen og mange liker sol. Noen sommerfugler kan lokkes til sukker, andre kan komme på feromonetterlikninger. Med håving på nattetid kan man være heldig å fange nattflygende arter som ikke lokkes til lys. Håving på dagtid kan være produktivt, men krever stor mobilitet da de spesialiserte artene gjerne bare svermer rundt vertsplanten en kort periode på kvelder med gunstige værforhold.

Uttømmende registreringer av alle sommerfuglarter i et område er en formidabel, for ikke si umulig oppgave selv om det investeres store ressurser over flere år. Sommerfuglregistreringene på Brusand i 2010-2017 foregikk bare i deler av sesongene og på et begrenset antall dager, og det er helt klart at registreringsarbeidet langt fra fanget opp alle sommerfuglartene i området. Likevel mener oppdragshaver at den varierte fangsten var egnet til å tegne et bra bilde av mange av de viktigste sommerfuglforekomstene i området, og at arbeidet uansett var en god start. Forvaltningsmessig er det ikke nødvendigvis den fulle bredden som er interessant, men det stedegne og spesielle. Under registreringene av sommerfugler på Brusand ble det funnet 20 rødlistearter. De fleste av disse ble funnet i antall og 18 av artene antas å ha reproduserende bestander i undersøkelsesområdet. Mange av rødlisteartene var ikke kjent fra området eller fra Rogaland fra før. Kunnskapen om disse artenes forekomster på Brusand er viktig dokumentasjon av verneområdets unike naturverdier, men kunnskapen er også viktig for forståelsen av den enkelte arts forekomst lokalt og nasjonalt.

Under registreringene ble det påvist flere bestander av arter som krever spesiell oppmerksomhet fremover. Sannsynligvis finnes det flere slike forekomster i undersøkelsesområdet, og forhåpentligvis kan registreringsarbeidet fortsette i flere sesonger, slik at så mange som mulig av disse kan identifiseres. Kartlegging av lepidoptera er metodisk krevende, men selv stikkprøver fra et områdes artsfauna kan bidra med verdifull informasjon.

Sekkmøll (coleophora) kan være notorisk vanskelige å bestemme til artsnivå. Samtidig er dette arter som ofte er knyttet til kun en vertsplante, såkalte nisjearter. Disse er naturligvis forvaltningsmessig mer interessante enn generalistene.

Naturen på Brusand

I utkastet til forvaltningsplan for Jærstrendene landskapsvernområde betegnes undersøkelsesområdet som et av de mest interessante og verdifulle planteområdene i Norge. Sanddynene og bakdynesystemet med brakkvannslagune med rik kantvegetasjon, elveløp med krattskog, fuktige dynetrau, bakdyneeng og partier med tørrere lynghei er voksested for ulike planter. Mange sjeldne plantearter har rike forekomster i området. At dette området huser en uvanlig rik insektsfauna med mange sjeldne og rødlistede arter er ikke overraskende, og endel rødlistede insektsarter er da også påvist i området forut for undersøkelsene av lepidoptera i 2010.

Vegetasjonen ved Fuglestadånå/lagunen. Bildet er tatt fra sanddyna der den ene lysfella var plassert.

Brusand har en rik flora. Verneområdets størrelse gir dessuten mange planter rikelig med boltreplass slik at forekomstene av planter som krever spesielle vekstbetingelser er større enn de fleste andre steder. Dette gir igjen gode levevilkår for nisjeartene som lever på disse plantene

Takrørvegetasjonen sprer seg rundt lagunen på Brusand. I sommerfuglfangstene var det gode innslag av takrørlevende arter, men også sanddynespesialister var rikt representert.

På Brusand kan du fremdeles være heldig å få se svalestjerten. I sanddyneområdet på nordsiden var det for få år siden en liten bestand.

Sommerfugler i undersøkelsesområdet

Under er en oversikt over alle sommerfuglartene som hittil er påvist i undersøkelsesområdet. Artene er listet alfabetisk etter latinsk familienavn. Dersom arten har fått et norsk navn er også dette angitt. Alle rødlistartene er nærmere omtalt under.

Art	Rødlistestatus
<i>Abraxas grossulariata</i> (Stikkelsbærpraktmåler)	
<i>Abrostola tripartita</i> (Grått neslefly)	
<i>Acleris aspersana</i> (Mjørdurtflatvikler)	
<i>Acleris bergmanniana</i> (Roseflatvikler)	
<i>Acleris comariana</i> (Jordbærflatvikler)	
<i>Acleris hastiana</i> (Seljeflatvikler)	
<i>Acleris laterana</i> (Buskflatvikler)	
<i>Acompsia cinerella</i>	
<i>Acrobasis advenella</i> (Rognesmalmott)	
<i>Acronicta auricoma</i> (Broket kveldfly)	
<i>Acronicta cinerea</i> (Blågrått kveldfly)	
<i>Acronicta megacephala</i> (Ospekveldfly)	
<i>Acronicta psi</i> (Psikveldfly)	
<i>Aethes gnicana</i> (Tistelpraktvikler)	
<i>Aethes rubigana</i> (Borrepraktvikler)	
<i>Aethes smeathmanniana</i> (Ryllikpraktvikler)	
<i>Aglais io</i> (Dagpåfugløye)	
<i>Aglais urticae</i> (Neslesommerfugl)	
<i>Agonopterix angelicella</i>	
<i>Agonopterix conterminella</i>	
<i>Agonopterix heracliata</i>	
<i>Agonopterix kaekeritziana</i> (Gul knoppurtflatmøll)	
<i>Agonopterix ocellana</i>	
<i>Agriphila inquinatella</i> (Gul nebbmott)	
<i>Agriphila selasella</i> (Saltgrasnebbmott)	
<i>Agriphila straminella</i> (Blek nebbmott)	
<i>Agriphila tristella</i> (Okernebbmott)	
<i>Agrochola lota</i> (Brungrått høstfly)	
<i>Agrotis clavis</i> (Brunpudret jordfly)	
<i>Agrotis exclamationis</i> (Åkerjordfly)	
<i>Agrotis segetum</i> (Gråpudret jordfly)	
<i>Agrotis vestigialis</i> (Fagerjordfly)	
<i>Alcis repandata</i> (Skogbarkmåler)	
<i>Amphipoea fucosa</i> (Variabelt stengelfly)	
Anacampsis temerella	EN
<i>Anania fuscalis</i> (Marimjelleengmott)	
<i>Anania perlucidalis</i> (Sumpengmott)	
<i>Anania terrealis</i> (Jordengmott)	
<i>Anaplectoides prasina</i> (Grønt skogfly)	
<i>Anarta trifolii</i> (Kløverheifly)	

Ancylis apicella (Stripesigdvikler)	
Ancylis badiana (Vikkesigdvikler)	
Ancylis diminutana (Liten Seljesigdvikler)	
Ancylis geminana (Stor seljesigdvikler)	
Ancylis myrtillana (Blåbærsigdvikler)	
Ancylis subarcuana (Viersigdvikler)	
Ancylis unguicella (Røsslyngsigdvikler)	
Anerastia lotella (Gressmalmott)	
Anticollix sparsata (Fredløsmåler)	
Apamea anceps (Lyst sandengfly)	NT
Apamea crenata (Kileengfly)	
Apamea lateritia (Teglørødt engfly)	
Apamea monoglypha (Stort engfly)	
Apamea remissa (Slåttengfly)	
Apamea rubirena (Røddusket engfly)	
Apamea sordens (Åkerengfly)	
Apamea unanimitis (Røringfly)	
Aphelia viburniana (Heibladvikler)	
Aphomia sociella (Humblebolvoksmott)	
Apotomis betuletana (Bjørkeløvvikler)	
Apotomis semifasciana (Grå løvvikler)	
Apotomis sororculana (Krattløvvikler)	
Apotomis turbidana (Hvitflekke løvvikler)	
Aproaerema anthyllidella	
Aproaerema cinctella	
Aproaerema taenoliella	
Archanara dissoluta (Smalringørffly)	VU
Archips rosana (Brun bjellevikler)	
Arctia caja (Brun bjørnespinner)	
Arctia plantaginis (Pinnsvinspinner)	
Argynnis aglaja (Aglajaperlemorvinge)	
Argyresthia abdominalis	
Argyresthia brockeella	
Argyresthia conjugella (Rognebærmøll)	
Argyresthia curvella	
Argyresthia dilectella	
Argyresthia goedartella (Oreblomstmøll)	
Argyresthia praecocella	
Argyresthia pruniella (Kirsebærmøll)	
Argyresthia pygmaeella	
Argyresthia retinella	
Argyroplote arbutella (Melbærprydvikler)	
Aspilapteryx tringipennella	
Athrips pruinosa	
Athrips tetrapunctella	EN
Autographa bractea (Storflekket metallfly)	

Autographa buraetica (Gråbrunt metallfly)	
Autographa gamma (Gammafly)	
Autographa jota (Rødbrunt metallfly)	
Autographa pulchrina (Fiolettbrunt metallfly)	
Axylia putris (Dobbelpunktfly)	
Bactra furfurana (Båndsumpvikler)	NT
Bactra lacteana (Starrsumpvikler)	
Bactra lancealana (Sivsumpvikler)	
Biston betularia (Bjørkelurvemåler)	
Bryotropa similis	
Bryotropa terrella	
Bryotropa senectella	
Bucculatrix cidarella	
Bucculatrix demaryella	
Bupalus piniaria (Furumåler)	
Cabera exanthemata (Gul sankthansmåler)	
Cabera pusaria (Hvit sankthansmåler)	
Caloptilia alchimiella	
Campaea margaritaria (Løvskogmåler)	
Camptogramma bilineata (Gullmåler)	
Caradrina morpheus (Brunt urtefly)	
Carpatolechia proximella	
Caryocolum fraternella	
Catoptria falsella (Klippenebbmott)	
Catoptria margaritella (Perlemornebbmott)	
Catoptria pinella (Toflekket nebbmott)	
Celaena haworthii (Svart sumpfly)	
Celypha cespitana (Engprydvikler)	
Celypha lacunana (Olivenprydvikler)	
Ceramica pisi (Rødt hagefly)	
Cerapteryx graminis (Gressmarkfly)	
Cerastis rubricosa (Fiolett vårfly)	
Cerura vinula (Stor gaffelstjert)	
Charanyca ferruginea (Skyggefly)	
Charissa obscurata (Tannringmåler)	
Chilo phragmitella (Takrørnebbmott)	
Chilodes maritima (Smalvingefly)	
Chrysoteuchia culmella (Årenebbmott)	
Clepsis senecionana (Rustbladvikler)	
Clostera pigra (Dvergstjertspinner)	
Cnephasia asseclana (Spraglet gråvikler)	
Cochylis dubitana (Svevepraktvikler)	
Cochylis pallidana (Blåmunkepraktvikler)	
Coenonympha pamphilus (Engringvinge)	
Coenophila subrosea (Myrfly)	
Coleophora albidella	

Coleophora alticolella	
Coleophora anatipennella	
Coleophora betulella	
Coleophora deauratella (Kløversekkmøll)	
Coleophora discordella	
Coleophora lusciniapennella	
Coleophora otidipennella	
Coleophora pyrrhulipennella	
Coleophora serratella	
Coleophora sternipennella	
Coleophora tamesis	NT
Coleophora vulnerariae	EN
Colostygia pectinataria (Svartflekket olivenmåler)	
Colotois pennaria (Spinnermåler)	
Cosmia trapezina (Gult rovfly)	
Cosmopterix lienigiella (Takrørglansmøll)	VU
Cosmorhoe ocellata (Øyemåler)	
Crambus lathoniellus (Smalstreknebbmott)	
Crambus pascuella (Beitenebbmott)	
Crambus perlella (Sølvnebbmott)	
Crambus pratella (Tannebbmott)	
Crambus uliginosellus (Sumpnebbmott)	NT
Crocallis elinguaris (Bølgemåler)	
Cucullia umbratica (Lyst hettefly)	
Cupido minimus (Dvergblåvinge)	
Cydia nigricana (Erteglansvikler)	
Cydia succedana (Tiriltungeglansvikler)	
Deilephila elpenor (Stor snabelsvermer)	
Deilephila porcellus (Liten snabelsvermer)	
Denticucullus pygmina (Starrfly)	
Depressaria pulcherrimella	
Diacrisia sannio (Rødfrynset bjørnespinner)	
Diarsia brunnea (Rødfrynset teglfly)	
Diarsia dahlii (Augustteglfly)	
Diarsia florida (Engteglfly)	
Diarsia mendica (Skogteglfly)	
Diarsia rubi (Bringingbærtteglfly)	
Dichelia histrionana (Bartrevikler)	
Dichrorampha petiverella (Hestekorotvikler)	
Dichrorampha plumbana (Grå rotvikler)	
Dioryctria abietella (Grankonglesmalmott)	
Donacula mucronella (Gulrandsivmott)	
Drepana curvatula (Oresigdvinge)	
Dysstroma citrata (Vinkelskogmåler)	
Dysstroma truncata (Bueskogmåler)	
Eana osseana (Gul skyggevikler)	

Ecliptopera silaceata (Geitramsdråpemåler)	
Eilema complana (Sølvgrå lavspinner)	
Elachista albidella	
Elachista alpinella	
Elachista apicipunctella	
Elachista argentella	EN
Elachista canapennella	
Elachista consortella	VU
Elachista exatella	
Elachista luticomella	
Elachista maculicerusella	
Elachista nobilella	
Elachista serricornis	
Elachista subalbidella	
Elachista utonella	
Electropaes corylata (Glennemåler)	
Elophila nymphaeata (Flekkdammott)	
Ematurga atomaria (Lyngmåler)	
Endrosis sarcitrella (Klistermøll)	
Ennomos alniaria (Oreflikmåler)	
Epermenia illigerella (Skvallerkåltannmøll)	
Epiblema grandaevana (Grå stengelvikler)	
Epinotia cruciana (Rødflekket kveldvikler)	
Epinotia nisella (Raklekveldvikler)	
Epinotia pygmaeana (Hvit vårveldvikler)	
Epinotia ramella (Svartflekket kveldvikler)	
Epinotia signatana (Heggekveldvikler)	
Epinotia solandriana (Augustkveldvikler)	
Epinotia subocellana (Øyekveldvikler)	
Epinotia tedella (Stripet grankveldvikler)	
Epinotia tenerana (Orekveldvikler)	
Epinotia tetraquetra (Junikveldvikler)	
Epione repandaria (Seljebrannmåler)	
Epione vespertaria (Ospebrannmåler)	
Epirrhoe alternata (Grå mauremåler)	
Erebia ligea (Fløyelsringvinge)	
Eucosma campoliliana (Landøyaengvikler)	
Eucosma cana (Tistelengvikler)	
Eucosma obumbratana (Dylleengvikler)	
Eudonia lacustrata (Skogmosemott)	
Eudonia pallida (Blek mosemott)	
Eudonia truncicolella (Barkmosemott)	
Eugnorisma glareosa (Grått kilefly)	
Eulamprotes wilkella	
Eulithis populata (Blåbærmåler)	
Eulithis prunata (Hagebærmåler)	

Eulithis pyraliata (Sløyfemåler)	
Eulithis testata (Krattbærmåler)	
Eupithecia absinthiata (Brun dvergmåler)	
Eupithecia centaureata (Hvit dvergmåler)	
Eupithecia icterata (Rustdvergmåler)	
Eupithecia indigata (Furudvergmåler)	
Eupithecia intricata (Einerdvergmåler)	
Eupithecia nanata (Lyngdvergmåler)	
Eupithecia pimpinellata (Gjeldkarvedvergmåler)	
Eupithecia plumbeolata (Marimjelledvergmåler)	
Eupithecia pusillata (Augustdvergmåler)	
Eupithecia satyrata (Engdvergmåler)	
Eupithecia venosata (Marmordvergmåler)	
Eupithecia vulgata (Vinkeldvergmåler)	
Euplexia lucipara (Lyktebærerfly)	
Eupoecilia angustana (Lyngheipraktvikler)	
Eupoecilia sanguisorbana (Blodtoppraktvikler)	EN
Eurois occulta (Mørkt skogfly)	
Euxoa cursoria (Variabelt sandjordfly)	
Euxoa nigricans (Svart jordfly)	
Euxoa obelisca (Obeliskjordfly)	
Euxoa tritici (Gråbrunt sandjordfly)	
Evergestis pallidata (Blek kålmott)	
Falcaria lacertinaria (Fliksigdvinge)	
Falseuncaria ruficiliana (Bredbåndpraktvikler)	EN
Furcula bifida (Grå gaffelstjert)	
Furcula furcula (Liten gaffelstjert)	
Geometra papilionaria (Kjempebladmåler)	
Gillmeria pallidactyla (Ryllikfjærmøll)	
Glyphipterix forsterella	
Glyphipterix simplicella	
Glyphipterix thrasonella	
Gonepteryx rhamni (Sitronsommerfugl)	
Graphiphora augur (Krattfly)	
Grapholita compositella (Kløverfrøvikler)	
Gymnoscelis rufifasciata (Knoppmåler)	
Gynnidomorpha alismana (Vassgropraktvikler)	EN
Gypsonoma sociana (Ospekvistvikler)	
Hada plebeja (Gulflekkfly)	
Hadena bicurris (Mørkt nellikfly)	
Hadena confusa (Hvitflekknellikfly)	
Hedya atropunctana (Rosa fugleskittvikler)	
Hedya nubiferana (Grå knoppvikler)	
Helcystogramma rufescens	
Heliozela resplendella	
Hellinsia didactylites (Grå svevefjærmøll)	

Hellinsia tephradactyla (Prikkfjærmøll)	
Helotropha leucostigma (Brunt sumpfly)	
Hepialus humuli (Spøkelsesroteter)	
Herminia grisealis (Buelinjet viftefly)	
Herminia tarsipennalis (Gråbrunt viftefly)	
Hofmannophila pseudospretella (Frømmøll)	
Hoplodrina blanda (Mørkt ringurtefly)	
Hoplodrina octogenaria (Lyst ringurtefly)	
Hydraecia micacea (Brunt stengelfly)	
Hydriomena furcata (Seljebuskmåler)	
Hydriomena impluviata (Orebuskmåler)	
Hylaea fasciaria (Barskogmåler)	
Hyles gallii (Mauresvermer)	
Hypatima rhomboidella	
Hypena proboscidalis (Neslenebbfly)	
Hypenodes humidalis (Dvergnebbfly)	
Idaea aversata (Vinkelengmåler)	
Idaea biselata (Randengmåler)	
Idaea dimidiata (Flekkengmåler)	
Ipimorpha subtusa (Osperingfly)	
Korscheltellus fusconebulosa (Bregneroteter)	
Lacanobia oleracea (Hagelundfly)	
Lacanobia thalassina (Busklundfly)	
Laothoe populi (Ospesvermer)	
Lasiocampa quercus (Eikespinner)	
Laterologia ophiogramma (Sumpengfly)	
Lathronympha strigana (Perikumvikler)	
Leucania comma (Kommagressfly)	
Leucania obsoleta (Punktgressfly)	
Limnaecia phragmitella (Dunkjevleglansmøll)	NT
Lithophane socia (Brunt kappefly)	
Litoligia literosa (Lite strandengfly)	
Lobesia abscisana (Tistelskuddvikler)	
Lomaspilis marginata (Randmåler)	
Longalatedes elymi (Marehalmfly)	
Luperina testacea (Blekt stengelfly)	
Lycaena phlaeas (Ildgullvinge)	
Lycophotia porphyrea (Røsslyngfly)	
Macaria liturata (Furubuemåler)	
Macaria notata (Gul buemåler)	
Macdunnoughia confusa (Dråpemetallfly)	
Macroglossum stellatarum (Dagsvermer)	
Macrothylacia rubi (Bringebærspinner)	
Mamestra brassicae (Kålfly)	
Maniola jurtina (Rappingvinge)	
Martania taeniata (Granlundmåler)	

Mesapamea secalis (Større gressengfly)	
Mesoligia furuncula (Spinkelt engfly)	
Mesotype didymata (Hvitveislundmåler)	
Metzneria metzneriella	
Mompha raschkiella	
Monochroa lucidella	NT
Monochroa suffussella	EN
Myelois circumvoluta (Prikksmalmott)	
Mythimna conigera (Hvitflekkgressfly)	
Mythimna impura (Brungult gressfly)	
Mythimna pallens (Halmgult gressfly)	
Mythimna straminea (Rørgressfly)	
Naenia typica (Nettfly)	
Nematopogon schwarziellus	
Neofaculta ericetella	
Noctua comes (Variabelt båndfly)	
Noctua fimbriata (Bredbåndfly)	
Noctua interjecta (Brunt båndfly)	
Noctua janthe (Fiolett båndfly)	
Noctua pronuba (Hagebåndfly)	
Nomophila noctuella (Smalengmott)	
Notocelia cynosbatella (Hagerosevikler)	
Notocelia roborana (Krattrosevikler)	
Notocelia rosaecolana (Blek rosevikler)	
Notodonta dromedarius (Dromedartannspinner)	
Notodonta ziczac (Sikksakktannspinner)	
Nudaria mundana (Nakenspinner)	
Nymphula nitidulata (Porselensdammott)	
Ochlodes sylvanus (Engsmyster)	
Ochropacha duplaris (Punkthalvspinner)	
Ochropleura plecta (Hvitkantfly)	
Odezia atrata (Sotmåler)	
Oligia fasciuncula (Rødgult engfly)	
Oligia latruncula (Rettlinjet engfly)	
Oligia strigilis (Buelinjet engfly)	
Opisthograptis luteolata (Sitronmåler)	
Ortholepsis betulae (Bjørkesmalmott)	
Orthonama vittata (Sumplinjemåler)	
Orthosia cerasi (Tverrlinjet seljefly)	
Orthosia cruda (Lite seljefly)	
Orthosia gothica (Buemerket seljefly)	
Orthosia gracilis (Punktseljefly)	
Orthosia incerta (Variabelt seljefly)	
Orthosia opima (Brunbåndseljefly)	
Orthotaenia undulana (Olivenvikler)	
Ostrinia nubilalis (Maispyralide)	

Oxyptilus pilosellae (Røddbrun svevefjærmøll)	
Pandemis cerasana (Lærbrun bladvikler)	
Pandemis cinnamomeana (Hvithodebladvikler)	
Pandemis corylana (Hasselbladvikler)	
Pandemis heparana (Røddbrun bladvikler)	
Papilio machaon (Svalestjert)	
Paramesia gnomana (Gul båndvikler)	
Parasemia plantaginis (Piggsvinspinner)	
Parastichtis suspecta (Røddlig løvfly)	
Paraswammerdamia conspersella	
Parornix loganella	
Patania ruralis (Kjempeengmott)	
Peribatodes rhomboidaria (Grå barkmåler)	
Peribatodes secundaria (Fjærbarkmåler)	
Perizoma affinitata (Nelliklundmåler)	
Perizoma alchemillata (Dålundmåler)	
Perizoma minorata (Heilundmåler)	
Phalera bucephala (Oksehodespinner)	
Phalonidia manniana (Myntepraktvikler)	NT
Pheosia gnoma (Bjørketannspinner)	
Pheosia tremula (Seljetannspinner)	
Phlogophora meticulosa (Taggvingefly)	
Photedes fluxa (Rørkveinfly)	
Photedes minima (Sølvbunkefly)	
Phragmatobia fuliginosa (Rustvingespinner)	
Phycitodes maritima (Reinfannsmalmott)	
Phyllonorycter quinqueguttella	VU
Phyllonorycter rajella	
Phyllonorycter sorbi	
Pieris brassicae (Stor kålsommerfugl)	
Pieris napi (Rapssommerfugl)	
Pieris rapae (Liten kålsommerfugl)	
Pima boisduvaliella (Sandsmalmott)	VU
Platyptilia gonodactyla (Hestehovfjærmøll)	
Platytes alpinella (Blålig nebbmott)	
Plemyria rubiginata (Rubinmåler)	
Pleurota bicostella	
Plusia festucae (Langstreket metallfly)	
Plusia putnami (Kortstreket metallfly)	
Plutella xylostella (Kålmøll)	
Polychrysia moneta (Tyrihjelmfly)	
Polyommatus icarus (Tiriltungeblåvinge)	
Pterostoma palpina (Nebbspinner)	
Ptilodon capucina (Kameltannspinner)	
Pyrausta despicata (Grobladengmott)	
Rhizedra lutosa (Takrørfly)	

Rhopobota naevana (Svartflekket hakevikler)	
Rhyacionia pinicolana (Praktfuruskuddvikler)	
Rivula sericealis (Gult nebbfly)	
Saturnia pavonia (Nattpåfugløyve)	
Scoliopteryx libatrix (Flikfly)	
Scoparia ambigualis (Junimosemott)	
Scoparia subfusca (Engmosemott)	
Scopula floslactata (Blek urtemåler)	
Scopula ternata (Blåbærurtemåler)	
Scotopteryx chenopodiata (Brun bakkemåler)	
Scrobipalpa atriplicella	
Scrobipalpa samadensis	
Sideridis reticulata (Nettnellikfly)	
Sideridis rivularis (Fiolett nellikfly)	
Spilosoma lubricipeda (Punkttigerspinner)	
Stenoptilia bipunctidactyla (Rødknappfjærmøll)	
Stigmella myrtillella	
Stigmella salicis	
Stigmella zelleriella	
Swammerdamia compunctella	
Syndemis musculana (Grå bladvikler)	
Syngrapha interrogationis (Skogmetallfly)	
Teleiopsis diffinis	
Tethea or (Ospehalvspinner)	
Thera cognata (Brun einerbarmåler)	
Thera variata (Granbarmåler)	
Thiodia citrana (Sitronvikler)	
Tholera cespitis (Gulringet åkerfly)	
Thyatira batis (Flekkhalvspinner)	
Tinea semifulvella	
Tyria Jacobea (Karminspinner)	EN
Udea ferrugalis (Vandreengmott)	
Udea lutealis (Blek engmott)	
Udea prunalis (Buskengmott)	
Vanessa atalanta (Admiral)	
Vanessa cardui (Tistelsommerfugl)	
Xanthia icteritia (Blekt gulfly)	
Xanthia togata (Fiolettbåndet gulfly)	
Xanthorhoe designata (Svartrandet båndmåler)	
Xanthorhoe fluctuata (Vårbåndmåler)	
Xanthorhoe montanata (Hvit båndmåler)	
Xanthorhoe spadicearia (Rosa båndmåler)	
Xestia baja (Kantplettbakkefly)	
Xestia c-nigrum (C-tegnet bakkefly)	
Xestia sexstrigata (Tverrlinjet bakkefly)	
Xestia triangulum (Triangelbakkefly)	

Xestia xanthographa (Gulflekkbakkefly)	
Xylena vetusta (Svartkantkvistfly)	
Yponomeuta evonymella (Heggspinnmøll)	
Ypsolopha dentella (Leddvedsprellemøll)	
Ypsolopha parenthesesella	
Ypsolopha ustella	
Zeiraphera isertana (Eikekveldvikler)	
Zygaena filipendulae (Seksflekket bloddråpesvermer)	

Brungult neslefly (VU) er enda ikke påvist på Brusand. Arten har vist en økende funnfrekvens de siste årene, og den er gjerne knyttet til våtmark. Den finnes uten tvil på Brusand, men er i likhet med mange andre arter ikke påvist enda. Lista over sommerfugler som finnes på Brusand er trolig betydelig lengre enn de 463 artene som presenteres over.

Larvene til Smalvingeflyet lever inne i stengelen til takrør, der den livnærer seg av andre insekter. Arten ble for første gang påvist i Rogaland ved Søylandsvatnet i Hå kun få dager før dette eksemplaret gikk i lysfella på Brusand.

Rødlistede arter

Under er en systematisk liste over alle rødlisteartene som er påvist i undersøkelsesområdet. Status for hver art i undersøkelsesområdet og en kort presentasjon av artenes utbredelse i Norge, biologi og levesteder/vertsplanter er gitt for hver art. Et forslag til overvåkingsmetode er angitt for noen av artene

Anacampsis temerella EN

Denne mørke båtmøllen lever på heivier. Arten går ikke på lys, men oppdages enklest ved å banke vertsplanten i flygetida. Arten var kjent fra Orrestranda og Oгна på Jæren fra før, men er ellers i landet bare påvist på et par kystlokaliteter på Lista.

Apamea anceps (Lyst sandengfly) NT

Nattflyet som lett kan forveksles med andre apamea-arter lever på hundegras, og er en ekte sanddynespesialist. Arten er til dels tallrik i lysfellene på Brusand på forsommeren. I likhet med mange andre sanddynespesialister forekommer arten bare på Lista og Jæren.

Trusler mot arten er tråkk og slitasje. Sandflukt kan bidra til å desimere bestander.

Forvaltningstiltak utover ytterligere kartlegging av artens levesteder og en generell streben etter å bevare sanddyneområdene våre i minst like god stand som nå, er trolig overflødige per i dag. Arten har i likhet med andre sanddynespesialiteter sannsynligvis nytte av arbeidet med å fjerne rynkeroser, lupiner og annen uønsket buskvegetasjon. som utføres på Jærstrendene.

Archanara dissoluta (Smalringrørfly) VU

Nattflyet som lever på takrør har en kort historie på den norske lista, men siden førstefunnet i 1996 er den påvist på en rekke lokaliteter langs kysten fra Østfold til Klepp. Arten er bare påtruffet en gang på Brusand (aug. 11), og det er usikkert om den har en reproduserende bestand.

Athrips tetrapunctella EN

Båtmøllene er oftest beskjedent tegnet og ofte vanskelige å plassere i rett familie, for ikke å snakke om art. *A. Tetrapunctella* er unntaket, kraftig tegnet og enkel å artsbestemme. Den lever på myrflatbelg i dynetrauene, og er i Norge hittil bare påvist på Brusand, Ognå og Einarsneset på Lista. På Brusand virker den mindre tallrik enn på Ognå, men den kan likevel betegnes som vanlig i området.

***Bactra furfurana* (Båndsumpvikler)** NT

Båndsumpvikler lever på sivaks. Den finnes på svært våte fuktenger og på sumpmark. Den er påvist på et titalls lokaliteter fra Suldal i vest, rundt kysten, og til Oslofjorden. Arten er veldig lokal, og det synes å være store huller i utbredelsen. Drenering og gjenfylling av artens levesteder er aktuelle trusler. Lokalt kan utbygging også true forekomster.

Båndsumpvikleren flyr fra slutten av juni til midten av august i overlappende generasjoner, og den går på lys. Den er vanlig på Brusand, særlig langs Ånå nær utløpet.

Coleophora tamesis NT

Denne sekkmøllen lever på ryllsiv. Arten er kjent fra en rekke kyst, eller kystnære lokaliteter i Sør-Norge. I Rogaland er den påvist på Orrestranda og på Utsira i tillegg til ved Vaulen på Brusand. I alt 8 eksemplarer ble innsamlet og sikkert artsbestemt vha genitaliepreparering av Reidar Voith sommeren 2013. Arten finnes trolig flere steder på Jæren der ryllsiv vokser.

Coleophora vulnerariae EN

Vertplanten sies å være sandrundbelg, en plante som ikke har artsstatus og knapt anerkjennes som en variant av rundbelg. Sekkmøllen er kun påvist på rundbelg på Einarsneset, Lista og på

Brusand, sandete biotoper begge to. Kanskje den har kommet lenger enn oss i floraidentifikasjon?

Cosmopterix lienigiella (Takrørglansmøll) VU

En myteomspunnet art som før oppdagelsen på Brusand i 2012 kun var kjent fra Nedre Timenes ved Kristiansand. Den lever på takrør, og den er ettersøkt i mange takrørområder på Sør- og Østlandet uten hell. Det er derfor sannsynlig at den krever mer av levestedene enn bare vertsplanten. Både Vaulen og Timenes er saltpåvirket, ellers er det vanskelig å finne likheter. Ved Vaulen flyr den relativt tallrikt, men den virker ikke å være særlig ivrig på lys. Foreløpig er den kun funnet i områdene langs Rennå, men det er godt mulig at den finnes i hele eller større deler av takrørbeltet. I Rødlista fra 2010 var den klassifisert som kritisk truet. Den er nå nedjustert til sårbar av ukjente årsaker. Artens forekomst på Brusand må hensyntas ved eventuell fremtidig skjøtsel.

Crambus uliginosellus (Sumpnebbmott) NT

Larven til denne arten lever på ulike gressarter. I Storbritannia er larvespinn funnet blant annet på furutorvmose, kornstarr og duskmyrull, men vertsplantene angis som ufullstendig kjent. Biotopen er myr og våte strandenger. Den finnes ikke på hvilken som helst myr eller våtmark, og det er ikke klarlagt hvilke presise økologiske krav den stiller. I Norge er arten påvist i de fleste landsdeler, men den er funnet ytterst spredt. Trusler mot arten er tørrlegging av myr og våtmark

Sumpnebbmott var ikke påvist i Rogaland tidligere, men tilstedeværelsen av minst fem eksemplarer tyder på at dynetrauområdet huser en reproduserende og levedyktig bestand på Brusand.

Sumpnebbmotten flyr i juli, og går på lys. Den skal også være lett å skremme opp fra vegetasjonen på dagtid, og det er mulig at håvfangst på dagtid er en velegnet metode for overvåking av denne arten.

Elachista argentella EN

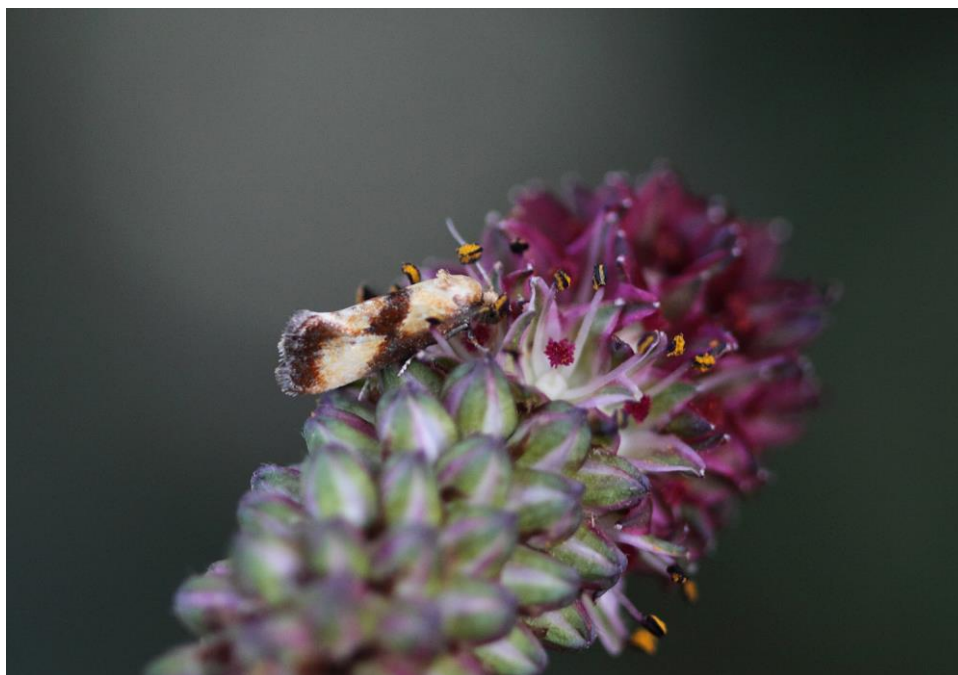
Denne arten lever på ulike gressarter. Arten finnes i dyneområdene på Jæren og Lista. Habitatet er utsatt for mye tråkk og slitasje, i noen grad skogplanting. Kraftige stormer kan enkelte år trolig desimere bestanden kraftig. Leveområdene er kraftig redusert på grunn av oppdyrking, men i sanddyneområdene på Jæren er den fremdeles til dels tallrik enkelte steder. Så også på Brusand.

Arten flyr i juni, og er enkel å registrere når den svermer på varme kvelder. Generelle tiltak for å hindre ytterligere slitasje av sanddynene gagnar denne arten.

Elachista consortella VU

Denne bladmøllen lever på Tunrapp. Bladmøllene er notorisk vanskelige å artsbestemme, og noen ganger er ikke genitalepreparering nok. Undertegnede og Reidar Voith samla inn et antall bladmøll i området ved Rennå på Brusand i juli 2013 som ble genitaleundersøkt. Blant disse dyrene var det minst en elachista consortella. Arten var aldri påvist vest for Lista fra før. Bladmøllen finnes på et titalls kystlokalteter øst til Oslofjorden.

Eupoecilia sanguisorbana (Blodtoppraktvikler) EN

Denne arten som kunnes langs Jærkysten og på Karmøy lever på blodtopp. Vikleren går ikke på lys, men er nokså lett å finne svermende på vertsplanten i juli. Det virker som om arten finnes de fleste steder der vertsplanten vokser, på Brusand er den til dels tallrik.

Falseuncaria ruficiliana (Bredbåndpraktvikler) EN

Nok en praktvikler som foretrekker Rogaland. Selv om arten også er påvist i tre andre fylker ligger over halvparten av artens funnsteder i Rogaland. Sør i Hå er arten påvist både på Brusand, Ogna og Hølland. Praktvikleren flyr på diverse primula. Kusymre og tusenfryd er

nevnt som vertsplanter. Sistnevnte finnes det en del av på campingplassen helt sør på Brusand. Det er også i sanddynene helt sør på Brusand at undertegnede har håvet noen eksemplarer av arten.

Gynnidomorpha alismana (Vassgropraktvikler) EN

Vassgropraktvikleren lever på vassgro. Biotopen er grunne dammer der vertsplanten vokser. Sommerfuglen er fra før kun funnet på to lokaliteter i Norge, i Farsund i Vest-Agder og Sarpsborg i Østfold. Dammene der arten lever, er veldig utsatt for å bli fylt igjen. Biotopen er også sårbar for endringer av vannstanden. Som den langt mer fokuserte salamanderen, har alle arter som er knyttet til dette habitatet, problemer med å overleve.

Vassgropraktvikler fanget med håv like ved Fuglestadånå 8.juni 2010. Funnet av denne arten oppgraderer vassgroforekomstene i verneområdet til en av de viktigste planteforekomstene på Brusand.

Den beste måten å sikre denne artens tilstedeværelse på Brusand på, er trolig å sikre gode forekomster av vertsplanten vassgro i området. Uansett bør oppdagelsen følges opp av målretta søk etter arten for om mulig å få en forståelse av bestandsstørrelse og utbredelse i verneområdet og i nærliggende områder. Kartlegging av alle vassgroforekomstene i området er også nødvendig med tanke på iverksettelse av nødvendige skjøtselstiltak, ferdskanaliserings etc.

Limnaecia phragmitella (Dunkjevleglansmøll) NT

Denne arten lever på dunkjevle. Biotopen er dammer, grøfter og sumpmark der dunkjevle vokser. Arten er fra før kjent fra 30 lokaliteter fra Farsund i Vest-Agder til Sørumsnes i Akershus. Arten trues særlig av drenering av våtmark, og gjenfylling av grøfter og sump. Funnet på Brusand var det andre av arten i Rogaland, etter at arten først ble påvist ved Søylandsvatnet i Hå i juli 2010. Det er sannsynlig at arten er oversett tidligere, og at den har levedyktige bestander på Brusand/Bjårvatnet og andre steder i Rogaland.

Dunkjevlebestander må sikres for at arten fortsatt skal finnes i området. Lysfangst i august er nødvendig for å overvåke bestanden av arten, lysfellen kan med fordel plasseres i nærheten av dunkjevleforekomster.

Monochroa lucidella VU

Denne båtmøllen er knyttet til våtmarksområder. Vertsplanten er sumpsivaks. Arten er påvist på et titalls lokaliteter fra Karmøy til Ytre Oslofjord. I motsetning til mange andre båtmøll, er arten relativt enkel å artsbestemme, og mørketallene hva gjelder utbredelse antas å være mindre enn for andre mer anonymt tegna båtmøll

Monochroa suffusella EN

En liten, men nokså lett gjenkjennelig båtmøll. Med unntak av funn fra Klåstadkilen i Vestfold, stammer alle funn fra Lista og Rogalandskysten. På Jæren er den påtruffet flere steder. Båtmøllen lever på stormyrull.

Phalonidia manniana (Myntepraktvikler) NT

Arten myntepraktvikler ble nylig skilt til to ulike arter. Det er fremdeles uvisst hvilken som flyr på Brusand. Vassgro og vassmynte er antatte vertsplanter på Brusand. Arten er nokså tallrik, særlig i sjiktet mellom sanddynene og vegetasjonen langs Fuglestadånå.

Phyllonorycter quinqueguttella VU

Denne møllen flyr på heivier (*Salix repens*), og den er temmelig vanlig der vertsplanten vokser på Brusand. Den er bare en av flere sjeldne arter som er knyttet til viervegetasjonen langs kysten vår. Arten var lenge kun kjent fra Orrestranda i Klepp, men den er funnet på flere lokaliteter fra Arendal til Nord-Hordaland de senere årene. Majoriteten av funnstedene er fra sandstrandområdene på Lista og Jæren.

Pima boisduvaliella (Sandsmalmott)

VU

Sandsmalmotten lever på erteplanter. Biotopen er sanddyner og sandstrender ved kysten. I Norge er arten kjent fra Jærens og Listas sandstrender. Utenfor disse områdene er det gjort et par tilfeldige funn. Arten er sårbar for tråkk og slitasje. Det er spesielt badesesongen som kan være en belastning for arten. Fordi lokalitetene også ligger værhardt til, kan stormer forårsake at enkeltforekomster blir desimert eller ødelagt.

Sandsmalmotten flyr i juni/juli og går på lys. Noen eksemplarer ble dessuten oppdaget under håving på kveldstid, og det er mulig at håving er tilstrekkelig for å overvåke artens tilstedeværelse i sanddyneområdene. Erteplantene som arten lever på, kan forhåpentligvis spre seg etterhvert som ulike skjøtselstiltak som fjerning av rynkeroser, lupiner og annen buskvegetasjon utføres på Jærstrendene.

Tyria jacobaeae (Karminspinner) EN

1 eks. håvet på dagtid i sanddynene på Brusand juni 2008.

Observasjonen dreier seg sannsynligvis om et trekkdyr på avveie. Selv om larven lever på landøyda, finnes det ingen reproduserende bestand av arten i området. De nærmeste kjente leveområdene er Oslofjordområdet.

Nødvendigheten av oppfølgingsarbeide

Fangsten av sommerfugler på Brusand resulterte i en rekke spennende oppdagelser. Dokumentasjonen av det enorme mangfoldet av sommerfuglarter som finnes på et tross alt begrenset område er overveldende, og det gir verneområdet økt kredibilitet som nettopp verneområde. Uten verneområdene som økologiske oaser i det ellers nokså monotone og

artsfattige jordbrukslandskapet på Jæren, så hadde mangfoldet av liv trolig vært en brøkdel av det det heldigvis fremdeles er i dag. Likevel, urovekkende mange sommerfuglarter som ble påvist på Jæren i «gamle dager» er ikke registrert i nyere tid verken på Brusand/Ogna eller andre steder der sommerfuglfaunaen har blitt forsøkt kartlagt. Noen arter har tilsynelatende forsvunnet de siste tiårene. Men spredt kartlegging i tilsynelatende like områder langs jærkysten har vist at insektsfaunaen varierer overraskende mye fra sted til sted. Kanskje finnes de «tapte artene» fremdeles i små lommer langs jærkysten? Gitt de mange metodiske utfordringene ved å påvise og kartlegge lepidoptera og andre insekter, så finnes det trolig mange hittil uoppdagede arter også? En forutsetning for å kunne ta best mulig vare på trua og sjeldne arter, er å vite om dem. På dette området gjenstår det fremdeles en del arbeid, både på Brusand og ellers på Jæren. Tida har lenge vært overmoden for å gi insektene økt forvaltningsmessig oppmerksomhet. Fylkesmannen i Rogaland har støttet flere kartlegginger av sommerfugler i verneområdene på Jæren og fortjener ros for det.

Blant de mange artene som ble påvist på Brusand var det flere arter som tidligere ikke var påvist i Rogaland og hele 20 rødlistearter. Særlig oppdagelsen av vassgropraktvikler og takrørglansmøll var forvaltningsmessig viktig. Begge disse artene er fra før kun kjent fra en håndfull lokaliteter i Norge, og begge hadde rødlistekategorien kritisk truet før kategorisystemet ble endret slik at utbredelse ble vektet mindre enn trender i forekomsten. Begge disse artene fikk nær doblet antall kjente lokaliteter i Norge etter oppdagelsen på Brusand. På Brusand foreligger det nå konkrete skjøtelsesplaner. Verneområdet gror igjen, og man ønsker å tilbakeføre verneområdet så nært opptil den stand det hadde da det ble vernet. Slikt arbeid er ofte viktig for å kunne bevare de verdiene vernet engang var ment å bevare. Men i slikt arbeid er det også et potensiale for å gjøre skade. Man må ha en helhetlig plan som tar hensyn til alle verdiene i et område, og skjøtelsesarbeid må utføres slik at det gagnar mye mer enn det ødelegger. Mer enn landskap og fugl må være førende for et slikt arbeid.

Litteraturliste

- Aarvik, L., Berggren, K., og Hansen, L.O. (red.). 2000. Catalogus Lepidopterorum Norvegiae. Lepidopterologisk arbeidsgruppe; Zoologisk museum, Universitetet i Oslo; Norsk institutt for skogforskning. Oslo.
- Aarvik, L., Hansen, L.O. og Kononenko, V. 2009. Norges sommerfugler (Håndbok over Norges dagsommerfugler og nattsvermere). Norsk entomologisk forening og Naturhistorisk museum UiO.
- Fylkesmannen i Rogaland. 2010. Jærstrendene landskapsvernområde. Forvaltningsplan del 1 & 2.
- Goater, B. 1986. British Pyralid Moths. Harley Books. Essex.
- Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødlister for arter 2010. Artsdatabanken., Norge.
- Leverton, R. 2001. Enjoying Moths. T & A.D Poyser. London.
- Manley, C. 2008. British Moths and butterflies. A photographic guide. A & C Black. London..
- Skou, P. 1991. Nordens Ugler. Håndbog over de i Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island forekommende arter af Herminiidae og Noctuidae (Lepidoptera). Danmarks dyreliv. Bind 5. Apollo Books. Stensrup, Danmark.
- Svensson, I. 2006. Nordens Vecklare. Entomologiska Sällskapet i Lund.

